

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

Nisbeth, Åke. *Österlövsta kyrka. Upplands kyrkor 82*, tredje uppl. Uppsala 1984.
Uppland, landskapets kyrkor, Forskningsprojektet sockenkyrkorna, Stockholm 2004.

Upplandsmuseet, handlingar i topografiska arkivet.

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1200-tal	En träkyrka byggs 200 m sydöst om nuvarande kyrka.	Nisbeth s 3
1451	Österlövsta kyrka invigs. Kyrkan omfattade nuvarande långhus och kor.	Nisbeth s 3
1468	Sakristians och vapenhusets målningar utförs detta år, signerade av Anders Eriksson ur den sk Tierpsgruppen. Sannolikt är sakristian och vapenhuset uppförda i direkt anslutning till att de målades.	Nisbeth s 4
1648	Vissa fönster förstoras.	Nisbeth s 4
1664	Det runda fönstret i västgaveln tas upp. De medeltida trappstegsgavlarna ersätts av nuvarande gavlar.	Nisbeth s 4
1664	De medeltida målningarna kalkas över och ersätts i koret av nya utförda av Jacob Hartling och Johan Herman.	Nisbeth s 5 och s 9
1675	Södra stigluckan byggs.	Nisbeth s 18
1692	Västra stigluckan byggs.	Nisbeth s 18
1709	Charles de Geer på Lövsta låter byta ut fönstren. Östfönstret murades igen för att ge plats för den altarupsats som han tillsammans med en predikstol året därefter lät sätta upp i kyrkan. 1660-talets målningar kalkades över.	Nisbeth s 5 och s 9-10
1719	Kyrkan liksom klockstapeln och prästgården bränns i rysshärjningarna. All inredning förstördes liksom tak och takkonstruktion samt stora partier av valv och murar. Vapenhus och sakristia klarade sig relativt oskadda.	Nisbeth s 5
1720-tal	Reparationer av kyrkan bekostades till största del av Charles de Geer. Nytt tak och takbärning utfördes. Korvalvet och delar av de övriga valven mrades upp på nytt. Predikstol, altarupsats och orgelfasad beställdes från okänd stockholmsmästare. Bänkinredning, läktarbarriär och dopfunt beställdes från en lokal snickarmästare. Orgelverket byggdes av Johan Nicholas Cahman. Nya fönster sattes in. De förefaller dock ha i stort sett samma format som fönstren från 1648.	Nisbeth s 5 och s 10
1723	Klockstapeln står färdig	Nisbeth s 18
1726	Kyrkan återinvigs.	Nisbeth s 5
1731-1733	De Geerska gravkoret byggs efter Charles de Geers död 1730.	Nisbeth s 5
1735	Ytterligare ett gravkor uppfördes för direktören Lars Svebilius. Koret var beläget vid kyrkans västra gavel. Det revs 1869. Idag finns bevarat en sten	Nisbeth s 5

	och en minnestavla från gravkoret, placerade längs kyrkans västra vägg. Samma år förstoras kyrkogården åt öster.	
1883	Orgelverket byts mot ett nytt tillverkat av Setterqvist och son, Örebro	Nisbeth s 12
1914	Interiör restaurering. Bl a togs kalkmålningar i vapenhus och sakristia fram och delvis rekonstruerades.	Nisbeth s 7-8
1939	Mindre restaurering. Bl a lades nytt golv in och monterades en vattenburen värmeanläggning med pannrum under sakristian.	UM
1940	Reparation av klockstapeln utfördes. Rötskadade partier byttes och på tre sidor byttes spånbeläggnigen.	UM
1941	Kyrkliga syföreningen bekostar den nya ekdörren mellan långhuset och vapenhuset.	Nisbeth s 6
1956	Större restaurering ledd av arkitekterna Erik Fant och Jörgen Fåk. Ursprungliga färger på den fasta inredningen togs fram, förutom på bänkkvarteren. Öppningarna från koret till gravkoret sattes igen. Ny altarrundel byggdes. Nya fönster med antikglas sätts in i långhus kor och sakristia. Nytt altare i sakristian tillkommer. 1914 års påmålningar av de medeltida målningarna tas bort i möjligaste mån. Kyrkoherden Andreas Elds gravhäll fanns redan i koret, övriga flyttas dit.	Nisbeth s 6
1972	Klockstapeln och stigluckorna renoveras. Stigluckorna omputsas.	Nisbeth s 18
1988	Ett nytt bisättningshus byggs vid västra kyrkogårdsmuren.	Nisbeth s 18
1988	Yttertaket läggs om.	UM
1989	Handikappwc byggs mot östra ytterväggen.	UM
2001	Klockstapeln renoveras. Rötskador lagas. Plåttak och andra detaljer byts. Klockstapeln återfår äldre färgsättning med rödfärg, vita detaljer och tjära.	UM